

FEDERALE OVERHEIDSDIENST BINNENLANDSE ZAKEN, FEDERALE OVERHEIDSDIENST ECONOMIE, K.M.O., MIDDENSTAND EN ENERGIE EN FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR NUCLEAIRE CONTROLE

[2018/203846]

30 JULI 2018. — Koninklijk besluit betreffende elementen van een nucleaire installatie bestemd voor de industriële productie van elektriciteit die dienen voor de transmissie van elektriciteit en onderworpen zijn aan de controle van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle

VERSLAG AAN DE KONING

Sire,

Wij hebben de eer aan Uwe Majesteit een Koninklijk Besluit betreffende de kritieke infrastructuren onderworpen aan de controle van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle ter ondertekening voor te leggen.

Dit besluit beoogt de uitvoering van de bepalingen van de wet van 1 juli 2011 betreffende de controles op de kritieke infrastructuren bedoeld in artikel 30 van bovengenoemde wet, dat artikel 15*bis* invoegt in de wet van 15 april 1994 betreffende de bescherming van de bevolking en van het leefmilieu tegen de uit ioniserende stralingen voortvloeiende gevaren en betreffende het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle.

Dit artikel breidt de bevoegdheden van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (hierna : het Agentschap) uit tot de controles van de toepassing van de bepalingen van de wet van 1 juli 2011 op "de elementen" van een nucleaire installatie "bestemd voor de industriële productie van elektriciteit" "die dienen voor de transmissie van elektriciteit en die werden aangeduid als kritieke infrastructuur krachtens" bovengenoemde wet.

Deze bepaling wordt gerechtvaardigd door het feit dat de nucleaire installaties reeds gecontroleerd worden door het Agentschap binnen de grenzen vastgesteld bij de wet van 15 april 1994 en zijn uitvoeringsbesluiten. Hoewel er al verschillende jaren controles bestaan door nucleaire deskundigen, is het opportuener en doeltreffender gebleken om de controle van de naleving van de verplichtingen door de exploitanten van de kritieke infrastructuren zoals bedoeld in artikel 15*bis* inzake de beveiliging van de zogenaamde kritieke infrastructuren toe te vertrouwen aan het Agentschap in plaats van een nieuwe staf van deskundigen te moeten samenstellen met eveneens een uitgebreide kennis van nucleaire installaties en van hun fysieke bescherming waarvan de fundamentele regels geregeld worden door een andere regelgeving.

Het feit dat alle controles uitgevoerd worden door dezelfde entiteit garandeert aan de exploitanten van de kritieke infrastructuren zoals bedoeld in artikel 15*bis* een grotere rechtszekerheid. Op die manier hoeven sommige maatregelen, bedoeld om kwaadwillige handelingen die schadelijk zijn voor de verschillende componenten van de installatie te voorkomen, te vertragen en in voorkomend geval, erop te reageren, niet door twee verschillende inspecties gecontroleerd te worden. Op die manier is het risico onbestaande dat er verschillende en zelfs tegenstrijdige benaderingen en eisen ontwikkeld worden.

Daarnaast, en in de exacte mate waarin de exploitant van de nucleaire installatie betrokken is bij de beveiliging van de kritieke infrastructuur, kan hij zowel op administratief als op technisch vlak de aspecten van de beveiliging van de kritieke installatie waarvoor hij

verantwoordelijk is beter integreren in het algemene beveiligingssysteem van de nucleaire installatie. Dit is zeer belangrijk in het kader van de uitwerking van de basisbedreiging voor de installatie in haar geheel en in het kader van de uitwerking van oefeningen voor de evaluatie van de doeltreffendheid van het beschermingssysteem die de regelgeving oplegt.

De identificatie van de betreffende kritieke infrastructures en de bepaling van het toepassingsgebied *ratione personae* van het ontwerp van Koninklijk Besluit werden uitgebreid besproken en er werd hierover verregaand advies ingewonnen. Het is met name gebleken dat voor bepaalde elementen van de betreffende kritieke infrastructures, de natuurlijke of rechtspersoon verantwoordelijk voor de investeringen of het beheer niet dezelfde natuurlijke of rechtspersoon was die verantwoordelijk was voor de investeringen of het beheer van andere elementen van dezelfde kritieke infrastructuur; deze de facto situatie vloeit voort uit de omzetting in België van de Europese richtlijnen betreffende de liberalisering van de elektriciteitsmarkt. Dit is de reden waarom, in dit geval, de verplichtingen voor de exploitanten van een of meerdere bestanddelen van de kritieke groep gezamenlijk en zo geïntegreerd moeten worden nagekomen. Het feit dat er meerdere exploitanten zijn, zou niet in tegenspraak met de technische uniciteit van de kritieke groep mogen zijn (we onderstrepen met name dat het kritieke karakter net voortvloeit uit het effect van het geheel en de onderlinge afhankelijkheid van de bestanddelen van de kritieke infrastructuur).

Daarom wordt er, in geval van meerdere exploitanten, voorzien dat de meeste verplichtingen die op hen, krachtens de wet van 1 juli 2011 en het huidig koninklijk besluit rusten, gezamenlijk of gecoördineerd moeten worden nagekomen, dit om elke overlapping, lacune, of tegenstrijdigheid te vermijden die nadelig zou kunnen zijn voor de beveiliging en de bescherming van de kritieke groep.

Het spreekt voor zich dat deze oplossing tot stand is gekomen in overeenstemming met de bepalingen van de wet van 4 mei 1999 tot invoering van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen.

Uit deze beginselen vloeit met name voort dat, wanneer de betreffende kritieke infrastructuur, in het onderhavige ontwerp "kritieke groep" genaamd, bestaat uit een veelheid van elementen die door verschillende natuurlijke of rechtspersonen worden uitgebaat, het beveiligingsplan van de exploitant (hierna genoemd B.P.E.) aan het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle moet worden voorgelegd in de vorm van één enkel document, opgesteld door de verschillende betrokken natuurlijke en rechtspersonen samen (zie de toelichting bij artikel 3).

Het staat de exploitanten van de verschillende elementen van de kritieke groep vrij om zich, naar eigen goeddunken, te organiseren om aan de verplichtingen van de wet van 1 juli 2011 en het ontwerp van koninklijk besluit te voldoen, door bijvoorbeeld een samenwerkingsovereenkomst af te sluiten.

Er werd strikt rekening gehouden met het advies van de Raad van State (advies nr. 62741/3 van 23 februari 2018); dit ontwerp wijkt hiervan evenwel af voor wat artikel 9 betreft, omwille van de redenen opgenomen in de toelichting bij dit artikel.

Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Van de in dit artikel vermelde definities verdient de definitie van "kritieke groep" bijzondere aandacht omdat zij onrechtstreeks het toepassingsgebied van het Koninklijk Besluit verduidelijkt. De nucleaire installaties in hun geheel vallen niet onder de wet van 1 juli 2011 betreffende de beveiliging en de bescherming van de kritieke infrastructures omdat ze onderworpen zijn aan andere regelgevingen. Het onderhavige Koninklijk Besluit heeft bijgevolg alleen betrekking op de elementen van een nucleaire installatie bestemd voor de industriële productie van elektriciteit die dienen voor de transmissie van de elektriciteit en die als kritieke infrastructuur, overeenkomstig artikelen 7 en 8 van de wet van 1 juli 2011, werden aangeduid. Enkel het geheel van deze elementen wordt in de tekst met de term "kritieke groep" aangeduid.

Betreffende het toepassingsgebied *ratione loci* van het Koninklijk Besluit en aangezien artikel 7 van de wet van 1 juli 2011 bepaalt dat de sectorale overheid de kritieke infrastructures aanduidt, werd er beslist dat de bestanddelen van de kritieke groep, ongeacht of ze zich binnen de gebouwen van de nucleaire installatie bevinden, of eraan grenzen, of zich zelfs op enige afstand ervan bevinden, zich niet buiten de grenzen van het terrein (cf. bij bovengenoemde aanduiding bijgevoegd plan) van de exploitant kunnen bevinden in de zin van artikel 3, 10) van de wet van 1 juli 2011, ongeacht of hij er de eigenaar, of er op een of andere manier beheerder van is.

Artikel 2

Artikel 2 bepaalt dat wanneer een kritieke groep uit meerdere elementen bestaat die door verschillende natuurlijke, of rechtspersonen worden uitgebaat, de beveiligingscontactpunten die door elk van deze exploitanten werden aangeduid, zich op elkaar dienen af te stemmen.

Per kritieke groep is er slechts één B.P.E., zelfs als de kritieke groep uit verscheidene elementen bestaat die door verschillende natuurlijke, of rechtspersonen worden uitgebaat.

De algemene overwegingen hierboven tonen de oorsprong van de problematiek, de uniciteitvereiste, evenals de geest waarin het ontwerpbesluit werd opgesteld om een bevredigende oplossing voor deze aangelegenheid te vinden.

Paragraaf 2 bepaalt dat wanneer een of meerdere elementen van de kritieke groep door verschillende natuurlijke of rechtspersonen worden uitgebaat, het B.P.E. de verantwoordelijkheden van elk van deze personen vastlegt. Raadpleeg in dit opzicht de toelichting bij artikel 3 hieronder.

Artikel 3

Krachtens artikel 13, § 2, van de wet van 1 juli 2011, kan de Koning opleggen om bepaalde informatie in het B.P.E. op te nemen; er werd vastgelegd dat het B.P.E. minstens verscheidene hoofdstukken moet voorbehouden voor elk van de luiken betreffende de opstelfasen van het B.P.E, zoals bepaald in artikel 13, § 3, van de wet van 1 juli 2011:

- 1) een deel over de algemene beschrijving van de kritieke groep en de bestanddelen ervan.
- 2) een deel over de fase zoals bedoeld in artikel 13, § 3, 1°), van de wet.
- 3) een deel over de fase zoals bedoeld in artikel 13, § 3, 2°), van de wet. Hierin worden de voornaamste scenario's van pertinente potentiële dreigingen beschreven die werden geïdentificeerd door de risicoanalyse.
- 4) een deel over de fase zoals bedoeld in artikel 13, § 3, 3°), van de wet.
- 5) een deel over de interne beveiligingsmaatregelen.

Zoals hierboven wordt aangegeven, moet, wanneer de kritieke groep uit een veelheid van elementen bestaat die door verschillende natuurlijke, of rechtspersonen worden uitgebaat, het B.P.E., dat aan het Agentschap moet worden verstrekt, worden voorgelegd in de vorm van één enkel document, opgesteld door de verschillende betrokken natuurlijke en rechtspersonen samen. In dat geval moet het B.P.E., in de mate van het mogelijke, in elk hoofdstuk de situatie en de respectieve bevoegdheden weergeven :

- 1) in het deel met de algemene beschrijving van de kritieke groep en de bestanddelen ervan, wordt de exploitant voor elk van deze elementen geïdentificeerd;
- 2) in het deel over de fase zoals bedoeld in artikel 13, § 3, 1°), van de wet, d.w.z. het deel over de inventaris en de ligging van de punten van de kritieke groep die, indien ze geraakt zouden worden, tot de versterking van de werking of de vernietiging ervan zouden kunnen leiden, wordt de exploitant uitdrukkelijk voor elk van deze punten geïdentificeerd;
- 3) in het deel over de fase zoals bedoeld in artikel 13, § 3, 2°), van de wet, d.w.z. het deel over de risicoanalyse, moet, wanneer een aanzienlijk risico verscheidene bestanddelen betreft die door verschillende natuurlijke of rechtspersonen worden uitgebaat, voor elk van deze bestanddelen worden gepreciseerd welke hiervan de exploitant is en welke de interacties daarvan met de andere elementen van de kritieke groep zijn;
- 4) in het deel over de fase zoals bedoeld in artikel 13, § 3, 3°), van de wet, d.w.z. de kwetsbaarheidsanalyse, moet, wanneer een pertinente, potentiële dreiging die door de risicoanalyse is geïdentificeerd, verscheidene bestanddelen betreft die door verschillende natuurlijke of rechtspersonen worden uitgebaat, voor elk van deze bestanddelen worden gepreciseerd welke hiervan de exploitant is en welke de interacties daarvan met de andere elementen van de kritieke groep zijn;
- 5) ten slotte, in het deel over de interne beveiligingsmaatregelen, moet de exploitant expliciet worden geïdentificeerd voor elk van de interne, zowel graduele als permanente, beveiligingsmaatregelen.

Tot slot merken we op dat er, gezien het B.P.E. enigszins gevoelige informatie kan bevatten, moet worden voldaan aan de eventuele ter zake geldende wettelijke bepalingen, of het nu gaat over de artikelen 22 en 23 van de wet van 1 juli 2001, of de wetgeving betreffende de classificatie of categorisering van informatie; meer in het bijzonder kan de informatie in het B.P.E, of een deel van deze informatie, desgevallend en wanneer aan alle respectieve wettelijke voorwaarden is

voldaan, worden geclassificeerd overeenkomstig artikel 3 van de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen, of gecategoriseerd worden als nucleair document uit hoofde van artikel 17ter, § 5, van de wet van 15 april 1994.

Artikel 4

Dit artikel regelt de mededeling, aan het Agentschap, van een kopie van de gegevens over het (of de) beveiligingscontactpunt(en) aangegeven in overeenstemming met art. 12, § 1, van de wet van 1 juli 2011.

Artikel 5

Dit artikel regelt de mededeling aan het Agentschap van het B.P.E. voor de kritieke groep.

Het spreekt voor zich dat een dergelijke overdracht van documenten die enigszins gevoelige informatie kunnen bevatten, moet voldoen aan de eventuele ter zake geldende wettelijke bepalingen, of het nu gaat over de artikelen 22 en 23 van de wet van 1 juli 2001, of de wetgeving betreffende de classificatie of categorisering van informatie; meer in het bijzonder kan de informatie bedoeld in het 1ste lid van het artikel van het ontwerp, d.w.z. de kopie van het B.P.E. overgemaakt aan het Agentschap, of een deel van deze informatie, desgevallend en wanneer aan alle respectieve wettelijke voorwaarden is voldaan, worden geclassificeerd overeenkomstig artikel 3 van de wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, veiligheidsattesten en veiligheidsadviezen, of gecategoriseerd worden als nucleair document uit hoofde van artikel 17ter, § 5, van de wet van 15 april 1994.

Artikel 6

Dit artikel regelt de kwestie van de mededeling van de informatie over de wijzigingen die aan de kritieke groep en zijn beveiligingssysteem, het B.P.E., of de gegevens van het contactpunt werden aangebracht.

Artikel 7

De exploitant moet met regelmatige tussenpozen van ten hoogste twaalf maanden oefeningen organiseren voor het evalueren van de doeltreffendheid van het B.P.E.. Als uit deze evaluatie bepaalde lacunes naar voren komen of blijkt dat het B.P.E. gewijzigd moet worden, dan neemt de exploitant de nodige maatregelen om de disfuncties te verhelpen, of het B.P.E. te actualiseren. Het Agentschap, de sectorale overheid en de ADCC worden op de hoogte gebracht van de organisatie van de oefening en het evaluatierapport moet naar het Agentschap worden gestuurd. Deze oefening kan samen worden georganiseerd met de oefening vastgesteld in artikel 6, § 7, van het Koninklijk Besluit van 17 oktober 2011 betreffende de fysieke beveiliging van het kernmateriaal en de nucleaire installaties.

Wanneer de kritieke groep uit elementen bestaat die door verschillende natuurlijke, of rechtspersonen worden uitgebaat, dan dienen deze laatste de handen in elkaar te slaan om de opgelegde oefeningen samen op een geïntegreerde en coherente wijze te organiseren.

Er wordt eveneens bepaald dat de partijen waarop de oefeningen zijn gericht, alsook de politie- en hulpdiensten worden uitgenodigd om aan deze oefeningen deel te nemen.

Artikel 8

Dit artikel behandelt de verplichtingen van het Agentschap inzake de inspecties van de kritieke groep en stelt de minimale te bereiken inspectiedoelstellingen vast.

Artikel 9

Dit artikel betreft het recht op toegang van de inspecteurs van het Agentschap tot de kritieke groep : bepaalde modaliteiten inzake deze inspecties moeten verder worden uitgewerkt.

Volgens de Raad van State (zie opmerking nr. 13 van het advies) moet artikel 9 van het ontwerp worden weggelaten, omdat het enerzijds onnodig herhaalt wat reeds uit de wet volgt (ongetwijfeld artikel 25, § 1,1^o) en het anderzijds bepaalde elementen die in de wet voorkomen, weglaat (zoals de vereiste van een machtiging door een rechter van de politierechtbank indien het om bewoonde lokalen gaat), waardoor de toepassing ervan ten onrechte wordt verbreed.

Wij zijn echter van mening dat, gezien het toepassingsgebied en de ratio legis van deze bepaling in het ontwerp van het verslag aan de Koning, dat aan de Raad van State werd voorgelegd, te beknopt werden uiteengezet, het artikel in het ontwerp in de oorspronkelijke versie moet worden behouden. Het toepassingsgebied van de bepaling van het ontwerp is nuttig en bevat preciseringen die verder gaan dan de loutere toepassing van de wet en waarvoor uitvoeringsmaatregelen nodig zijn. Gezien het Agentschap de inspectiedienst is overeenkomstig de artikelen 24 en 30 van de wet van 1 juli 2011, is het zeker niet onnodig eraan te herinneren welke personeelsleden van het Agentschap deze bevoegdheden hebben en te preciseren welke legitimatiekaart ze hiervoor kunnen gebruiken. Het spreekt daarnaast voor zich dat de nucleaire inspecteurs van het Agentschap, wanneer ze handelen

uit hoofde van de bevoegdheden die voortvloeien uit artikel 30 van de wet van 1 juli 2011, waardoor artikel 15*bis* in de wet van 15 april 1994 wordt ingevoegd, hun opdracht enkel uitvoeren volgens de regels die door, of uit hoofde van de wet van 1 juli 2011 en in het bijzonder door artikel 25 worden bepaald.

Artikel 10

Het Agentschap dient zijn inspectierapport te verstrekken aan de exploitanten. Indien tijdens de inspectie een anomalie wordt vastgesteld in het beveiligingssysteem van de kritieke groep, dan maakt het Agentschap daarvan melding in zijn verslag en stelt het de termijn vast die wordt toegekend om de situatie recht te zetten.

Artikel 11

Dit artikel bepaalt dat het Agentschap, de sectorale overheid voor de energiesector en de inspectiedienst van de Algemene Directie Energie van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie en de ADCC voortdurend moeten samenwerken door op een passende manier informatie uit te wisselen die pertinent kan zijn om hun controletaken die de wet van 1 juli 2011 aan het Agentschap oplegt, te volbrengen. Het is in dit opzicht dan ook aangewezen dat het Agentschap en de AD Energie een samenwerkingsovereenkomst afsluiten die met name de modaliteiten van deze informatie-uitwisseling in het kader van de inspecties vastlegt.

Volgens de Raad van State (zie opmerking nr. 14 van het advies) moet artikel 11 van het ontwerp worden aangepast om overeen te stemmen met de rechtsgrondbepaling, waarbij verwezen werd naar artikel 15*bis*, 2e lid, van de wet van 15 april 1994, alsook artikel 108 van de Grondwet, gecombineerd met artikel 19 van de wet van 1 juli 2011.

Het is evenwel niet de bedoeling van de bepaling om artikel 19 uit te voeren dat de samenwerking en de informatie-uitwisseling tussen verschillende partijen regelt "teneinde te waken over een overeenstemming tussen de interne beveiligingsmaatregelen en de externe beschermingsmaatregelen". De bedoeling is eerder om een relevante en adequate informatie-uitwisseling mogelijk te maken met het oog op een doeltreffende controle door het Agentschap op grond van artikel 108 van de Grondwet, gecombineerd met artikel 15*bis* van de wet van 15 april 1994, bijvoorbeeld voor de opvolging van eventuele inbreuken. Het is enkel in die zin dat het artikel werd aangepast.

Artikel 12

Met het oog op de communicatie aan de sectorale overheid, met name de Minister die Energie onder zijn bevoegdheid heeft, of, bij delegatie, een leidend personeelslid van zijn administratie, verstrekt het Agentschap jaarlijks aan zijn Voogdijminister: de planning van inspecties van de kritieke groepen, de resultaten van de uitgevoerde inspecties en de resultaten van de evaluatieoefeningen.

Artikel 13

De uitvoering van het Koninklijk Besluit wordt toevertrouwd aan de ministers die Energie en Binnenlandse Zaken onder hun bevoegdheid hebben.

Wij hebben de eer te zijn, Sire, van Uwe Majesteit, de zeer eerbiedige en getrouwe dienaars.

Vice-Eerste Minister en Minister van Veiligheid en
Binnenlandse Zaken,

J. JAMBON.

Minister van Energie, Leefmilieu en
Duurzame Ontwikkeling,

M. C. MARGHEM